

HEIS MONTØREN

Medlemsblad for
Heismontørenes Fagforening

▼ Nr. 1-2005 Årgang 37 ▲

**Konflikten sett «utenfra»
side 8**

www.heis.no

Leder av HMF, Rune Larsen

Innhold

HMF avd/kubb	1
Nordmenn frykter for jobbene	5
Minstelønn for polakker	6
Advarer mot Bondevik	7
Konflikten sett «utenfra»	8
Et spørsmål om makt	9
Heisovermåtkomiteen til Rikslovsnemnda	12
Kontrollrådet hos Otis USA	13
Rikest land – dårligst pensjon	14
Inngrep i streikereffen	15

Tvungen lønnsnemad, som følge av en bønn fra NHO til Dagfinn Høybråten, førte til en rar situasjon for tariffoppgjøret 2004. Det er fortsatt stor og tett trafikk på foreningskontoret, kampen mot sosial dumping, endringer i arbeidsmiljøloven, forsøk på endring av folketrygden og kontakten med alle andre i fagbevegelsen fortsetter.

Kravet vårt fikk så enorm allmenn støtte, at vi kunne gjennomføre et enormt press for at norske lønns og arbeidsbetingelser skulle ligge til grunn for arbeid i Norge – altså nei til sosial dumping. Det har vært et enormt press fra foreningssiden sluttet av august. Vi merket at NHO og HLF tydde til de merkeligste midler for å tåkelegge situasjonen, og det har vi vunnet mye på. Ikke minst har foreninga og kravet vårt fått stor oppslutning grunnet uttalelser fra Telfo, som er organisasjonsledelsen for våre arbeidsgivere i heis.

Vi merker oss også at kravet om å få bakt med sosial dumping foregår i flere land, og denne alliansen bygger vi nå broer til. Kravet vårt har også fått bra medlemslag, selv om vi hadde ønsket et større omfang her. Men etter Telfo/HLF's siste lockout på dette kravet, så blomstrer nå engasjementet og forståelsen.

Det aller beste å merke seg i denne konflikten er våre egne rekker! Medlemmene har ikke på et eneste tidspunkt vist annet enn «ublidose signaler» framover. Og dette viser en enorm styrke og forståelse for dette egenlige selvfølgelige kravet. Og når vi i tillegg merker og får tilbakemeldinger så massivt som vi har fått, ja så gir det ekstra tilførsel av kampvilje. Heismontørens Fagforening har høstet stor respekt og anerkjennelse for denne kampen, og for å stå løpet ut, men ble avbrutt av bønnsen fra NHO til Dagfinn Høybråten og dette har skapt enorme reaksjoner i fagbevegelsen.

Flere og flere støttet opp om kravet og innholdet i streiken. Derfor måtte NHO tåkelegge situasjonen best mulig, men vi skal bidra til klarhet for allmenheten slik at NHO til slutt må gipe etter luft!

*Kampen mot sosialdamping er ikke over
– den akselerer for hver dag!*

HEISMONTØREN

Redaktør: Richard Dahlberg

Nr. 1–april 2005

Kollektivpostadresse:
HEISMONTØREN
Heismontørens Fagforening
Bragt.14 0186-OSLO
Telefon: 22 57 45 50
Telefax: 22 57 45 53
E-post: heis@heis.no

Årgang 37

Lay-out og foto: Redaksjonen
Emnerykki, utvalgte artikler er angitt.
Sats og trykktjeneste: GJAN Grafisk AS
Oppslag: 1000
Redaksjonen er avsluttet 30. mars 2005
Neste nummer: juni 2005

Bergen

Av Tor Sundby

Strikene er over og alt er tilbake til «normal» tilstand. Selvså striken ble gjennomført på en flott måte, men i ettertid er det stilt spørsmål om ting kunne vært gjort annerledes? Burde vi også tatt ut de monterene som var igjen etter arbeidsgvernes lockout? Burde vi ha kjørt mer aktivt på Heltjøneste og markedsført bedriften bedre? Var vi for lite aktivt ute med å kontakte andre fagforeninger?

Ellers er oppsummeringen at løpeseddelsaksjonene på gata var mindre vellykket enn de aksjonene vi hadde med stands, hvor det ble bedre kontakt med publikum. Selv holdt jeg meg mer passiv under striken, så jeg slapp å gå i veien for dem som ledet striken.

Oppsummeringen er at det var en bra gjennomført streik.

Buskerud

Av Karl Fredrik Brurberg

Hei alle sammen og takk for sist!

Sjel om det ble tvungen lønnsnemnd er ikke kampen mot sosial dumping over, for den har vel knapt starta. Vi i Drammens avdelingen startet med lunchmøter en gang i uka på «boom»-da konflikten var et faktum. Her blei det informert om utviklingen i streika/lockouten og det ble helt ned på litt kaffe. Videre tok vi kontakt med Lier i Røde kors om vi kunne låne/leie lokaler, hvis Drammen skulle bli tatt ut, noe Drammen blei. På Røde kors huset hadde vi to faste møtedager i uka (tirsdag og torsdag), hvor det var møte plikt. De andre dagene hadde vi ikke noen fast mal på, men kan nevne noen ting vi drev med: ut eling av løpesedler, innlegg/intervjuer i aviser/ lokal tv, lunch hos EL&H med møte etterpå om sosial dumping, møte med alle klubblederne i EL&H Buskerud med info om konflikten, julemøte på Park hotell, Buskerud papir fabrikk.

De gutta som ikke blei tatt ut var jevnlig innom og blei holdt oppdatert om konflikten. På flere av møtene kom det folk som bor i Drammens regionen, men som jobber i Oslo, innom og informerte om ting og tang fra medlemsmøter i Oslo. Etter at vi kom tilbake på jobb har nok aktiviteten i Drammen vært minimal. En grunn er nok at jeg gikk rett fra lockout til pappa permisjon, men dette skal vi få gjort noe med. Nå er det lokale forhandlinger rundt om på de forskjellige bedriftene og kampen bare fortsetter videre på en annen arena.

Hed/Opp

Av Arild Nysted

«Norsk lønn i Norge» er det ikke alle som synes noe særlig om, spesielt ikke NHO. Så etter en god stund med streik i andre deler av landet kom beskjeden om lock out, kanskje ikke som noe sjøkk egentlig (noe måtte jo skje). Fredag 19/11 kom beskjeden, og den 23/11 var monterene som var rammet av lock out sendt på klubbhuset til Vang idrettslag, som forøvrig skulle brukes som møte/samlings-lokale og streikkontor under konflikten. Kontoret var oppå og klart dag 1, med det kontorstyret som trengtes der (kaffetrakter og vaffeljern kom også godt med ... selvfølgelig).

I starten var det lite jobber som kom inn, men det skapte rom og tid for løpeseddelsdeling, og generell foreningsarbeid som ellers sto for tur, samt en god del oppsøkende virksomhet hos andre klubber og foreninger. Noe som forøvrig var artig, da man møtte på stor støtte om og rundt kampen om sosial dumping (denne kampen gjelder jo ikke bare heisfaget).

Selv om det i forkant ble sagt fra en HLF bedrift at «det finnes en tid etter konflikten» så måtte det allikevel bli noe tull ... typisk. Dette i form av stort og uberettiget arbeidspres på enkelte som fortsatt var i jobb, streiketryteri fra forenna fra en HLF bedrift og fra en bedrift som

ikke er HLF medlem. Men alt dette ble det slått hardt ned på, så alle som hadde med noen av disse sakene å gjøre ble konfrontert og det løste seg etter hvert.

Etter ett par uker begynte jobbene å komme inn. Dette var veldig behagelig for dem som begynte å bli rastløse (og som ellers var på randen til å få magede etter store kvantum av kaffe og vaffer). Men alvorlig mye jobb ble det ikke, da det fortsatt var monter i «normal» arbeid.

Mange heftige diskusjoner om EU-stridelsen ble dratt i gang. Dette førte til et tre dagers kurs om EU og arbeidsinnvandring i regi av fellesforbundet og Guldbrandt Nøkkleby, som ellers var mye innom på besøk og ytrt sin støtte til oss, og stor takk for det!

Ellers så kan det vel sies at hele perioden med konflikt ga mye sosialt mellom monterene, artig å bli litt mer kjent med de andre monterene (spesielt julebordet, som gikk som smert).

Det gikk som det gikk, beskjeden om tvungen lønnsnemnd kom, og det som ett lite spark «der du vett». Selvfølgelig var alle skuffet etter en så lang kamp. Men direkte tapet har vi ikke! Vi har da i hvert fall fått satt temnet sosial dumping på dagsorden hos mange andre.

Vil ellers takke alle som har gitt sin støtte og vil takke monterene i HMF HED-OPP for stort engasjement! Vi sees.

Kristiansand

Av Tor Helge Reber

Ja, så var det over og tilbake på jobb. Sånn går det når man lever under «demokrati» med borgerlig regjering. Strikemøte er jo et uansvarlig onde i følge FRP, NHO og vår alles kjære Høybliten.

Lock out'en i Agder fylkene gikk over alle forventninger. Hadde godt samarbeid med LO og EL/IT i begge fylkene. De skaffa oss møterom og kontor så vi hadde en plass å være etter at lock out var et faktum. Heis-

tjenesten hadde mange oppdrag og fornøyde kunder.

Vi fikk relativt god dekning om streika i Agderposten (Arendal). Litt tyngre i Fæderlandsvennen (Kristiansand), der det ene leserinnlegget som vi sendte ikke ble trykket, men det er jo en Høyre avis, så da så ...

LO Arendal hadde konferanse i Kristiansand der Børre Pettersen fra LO sentralt kom og hadde et lengre innlegg om sosial dumping, så da var vi 3 stk fra Hmf-Agder som stilt opp. Vi har også hatt stand på tovet i Arendal sammen med LO og EL&IT, der det ble delt ut masse løpesedler. Et par diskusjoner ble det jo også, mest fordi folk trodde vi streika igjen for høyere lønn, for det gjør vi jo alltid ... eller?

Terje Skog kom også på besøk. Invitert til møte fra LO i Kristiansand. Det var et åpent møte, så det møtte opp mange politikere. Flesteparten fra venstre side, men AP kom også, samt pressen. Unødvendig å nærme, men kjempe opprøst fra medlemmene våre også.

Takker for oss «harrane» i Agder og nå gjør vi oss klare til 2005 og 2006. Vil også rette en stor takk til sentralford guffa i Heistjenesten og HMF som alltid hadde svar på henvendelser fra oss.

Rogaland

Av Jan Refsnes

Det var det, eller er det det? Streikselv-lokkouten er over og våre arbeidsgivere har sagt klart i fra. De ønsker en situasjon der de skal få lov til å drive med sosial dumping. Vårt mål fremover er å bevise at det ikke skal være mulig å bli til det i ett selskapsramm som Norge.

Først og fremst vil vi benytte anledningen til å rette en stor takk til Rogaland Elektromontørers forening for den tilnærmighet de viste med oss, for lån av lokaler og utstyr under hele konflikten, og selvfølgelig en stor takk til EL og IT's leder Rolf Iversen for all hjelp og bistand.

Mye aktivitet

Den 14. september var vi 18 mann som ble tatt ut i lockout. Samme dag ble det kjøpt inn mobiltelefon, opprettet eget nummer og heistjenesten var opp og gikk.

Valgfister for kveld og helg ble satt opp og det ble besluttet at alle hadde fram møte som på ett vanlig arbeid.

Mandagene ble satt opp som aktivitetssdag og diskusjonsdag der målet var å invitere foredragsholdere/politikere eller andre. Det ble satt filmer av gamle konflikter slik som Souda streiken, Hammerverkstretken, Heistretken og New Zealand flåsen (2stk).

SV's stortingsrepresentant Hallgrit Langeland var innom sammen med andre. Ett lite tankesett fram til valget. SV støttet oss offisielt beid tiden. Det nå også nevnes at sangen fra Soudastreikfilmen «Frihetens forpost» ga et så stort inntrykk at vi dannet et lite kor som framførte den på EL og IT's halvårs møte med selvfølgelig stor suksess.

Det ble også opprettet en dataverksted der medlemmene kunne ta med seg pc-ene får å få de oppgradert eller formater på nytt av våre dataeksperter. Så et mand ble det med datamaskiner på foreningskontoret.

Vi opprettet kontakt med ett trykkeri der vi trykket opp løpesedler, både de som kom fra Oslo og egne. Til sammen ca. 40.000 løpesedler ble delt ut i all slags vær og det står der stor respekt av.

Vi hadde også 6 mann som reiste inn til Oslo med faner som var samlet inn fra de forskjellige forbund i Stavanger. Det var en sandelig blåt affære.

Løpesedler og skolebesøk

Av andre aktiviteter kan vel nevnes at vi hadde folk på stand i sentrum av Stavanger i samarbeid med LO Rogaland med utdeling av løpesedler mot sosial dumping og informasjon om den nye arbeidsmiljøloven og hva den ville medføre. Vi reiste rundt på videregående skoler og levnte ut film om New Zealand til lærere som underviste i samfunnsfag.

Samtidig med dette gikk planlag-

gingen og forberedelsen til heiscopen sin gang. At der ble litt trening på dagtid skal man vel ikke legge skjul på, det viste vel den enorme framgangen i fra fjor. Vi gleder oss til Tromsø.

Jobbet for 22 kroner i timen

Aktiviteten var høy og hva var det egentlig som inspirerte oss? Klart at det som skjedd inne i Lysebotn var en av årsakene til at vi var og er forbannet på at slike ting kan skje, og more damer og herrer, dette blei gjort av et statlig selskap styrt av en tidligere statsråd fra Arbeiderpartiet, nemlig Gøste Farnes.

Den 21. september ble altså saken med Lysebotn avslørt og viste i hele sin greifhet hva egentlig kampen mot sosial dumping dreier seg om. I kort versjon kan det oppsummeres slik:

EL & IT forbundet i Rogaland avsløret at 14 polske arbeidere jobbet 12 timer - 7 dager i uka, på Statnetts lager i Lysebotn i Rogaland. Lønnen var 4.000 zloty pr måned. Det vil si 8000 kroner i måneden - eller 22 kroner timen med denne arbeidstida. De har arbeidet cirka 360 timer i måneden. Etter samtaler med de polske arbeiderne hadde EL & IT Forbundet i Rogaland avsløret at de fikk frokost på messa i Lysebotn om morgenen. Der måtte de også senere neste for resten av dagen. De fikk ingen fordyrte varm mat etter enkl arbeidssdag. Den måtte de eventuelt lage selv, etter 12 timers dag!! De ble flydd opp i området der arbeidet foregikk, med buskoper om morgenen og hentet om kvelden, hvis været tillate det. Det har vært episoder der været har vært så dårlig at de ikke kunne hentes, og de måtte da finne veien hjem selv. De var på ingen måte vinterkledd og hadde heller ikke noen plass å gå inn. I aviser så fortaltes det om arbeidere som hadde gått seg vill og hadde stått og ropt som ... ses (de kan ikke engelsk) fallstendig utmattet og nedkjølt. Hadde det ikke vært jaktseong og folk i området, mener kjensfolk at de ikke hadde klart seg. Det hører også med at de ikke hadde hjemreise i arbeidsperioden på 3,5 måneder. Arbeidet utførtes i 20 til 30 meters høyde i 300 KV-mastene. Dette er regnet som ett av de tyngste arbeidene innenfor Energibranchen.

Og i ettertid har det jo vist seg at det har bredt seg som en farsott over hele landet. Det ene gulle eksempelet etter det andre avdekket. En utrolig kynisk utnyttelse av våre arbeidskamerater fra andre land, og dette gjøres fra den såkalte ansvarlige og svi vil jo heller ikke ha sosial dumping arbeidstilsiden.

Bruk valget riktig

Der er nok mange andre ting også som kunne vært nevnt under den 7 måneders lange konflikten. Men spesielt er det å takke Trygve Tjernslund og Tore Håland i Schindler da de under juleferien var på jobb pga mistanke om at NHO ville bruke sentraljukehuset i Rogaland som påskudd for voldgift ved å stenge ned heisene med den begrunnelsen at de manglet service. De forhindret i alle fall det

En lærdom i fra denne konflikten som vi må ta med oss til neste gang er å implisere alle medlemmene i foreningen, ikke bare de som er ute i konflikt. Der har i alle fall Rogaland noe å gå på.

Så vil jeg avslutte med den siste setningen av en appell som ble holdt foran Høyretten to dager etter at voldgiften var et faktum. Han var da på en besøk i Stavanger og vi fikk i all hast trentet sammen en hel del folk og faser:

Sitat: «Den regjeringen som sitter nå har mange ganger kritisert LO for å ha satt i gang det som kalles den lange valgkampen». For oss kan den ikke komme fort nok!

Trøndelag

Av Roar Strand

Sitter på et stille kontor og tenker på det som har skjedd. Den 14 september ble vi stengt ute fra jobben vår. Konflikten var et faktum.

Alle gutta måtte på Nygårdsvollheimen og det ble etablert kafe

«Jomans catering», med frokost og saften. Alle var ved godt mot. Dette kunne ikke vare mer en 2-3 timer for vi var i arbeid igjen, men vi måtte ha aktiviteten på topp denne tiden. Vi laget til en ny stand og søkte om tillatelse til løpeseddelutdeling og det fikk vi. Vi laget til løpesedler og disse delte vi ut i byen. Vi fikk en del kommentarer, «streker dere for bedre lønn igjen, dere som tjener grovt fra før», men dette stilnet etter en stand da vi fikk forklart folket hva vi var i konflikt for.

Det ble mange som stoppet opp og hørte på hva vi hadde å si. De fleste skjønte problemet som oppsto bris dette fikk utvikle seg, og de støttet oss i saken. Etter hvert skjønte vi at dette ble en lengre konflikt en vi trodde fra dag en.

Nye aktiviteter ble planlagt, det nevnes politisk markering ved St. Olavs Hospital den 12.10.04 med utdeling av matpakker og drikke til alle. Der delte vi ut løpesedler til alle bygningsarbeiderne og de som arbeidet ved sykehuset. En del av gutta smarte matpakker og skaffet drikke. Markeringen ble en suksess med nesten 100% oppslutning. Deretter var vi med på markeringen den 11.11.04. Det ble etter tidlige morgener for å dele ut løpesedler ute på alle byggeplasser rundt om i Trondheim, vi sto også i byen å delte ut sedler for å opplyse alle om konsekvensene om sosial dumping. Dette endte opp i et tog inn mot sentrum av Trondheim. Arne Byrkjeflot, leder av LO Trondheim, sa at dette var det vakreste synet han hadde sett på lenge.

Dette var den størst markeringen i dette fylket på lenge. Etter denne markeringen ble det sosialt samvær på Olavs Pub til den lyse morgent. Vi hadde flere små markeringer helt til det ble en hel stopp. Tvingen kom senere. Alle ble forbanna på denne avgjørelsen, dette var en simpel måte å ta fra oss streikeretten.

Jeg vil bemerke alle for god innsats og godt humør under hele konflikten. VI TAPTE IKKE!

Til avslutning vil jeg takke alle for støtta som vi fikk lokalt under hele konflikten.

Vestfold/Telemark

Av Ståle Hovland

23. november 2004 tok Schindler ut 8 mann i Telemark og 6 mann i Vestfold, Kose 2 mann i Telemark og 3 mann i Vestfold og Otis tok ut 1 mann i Telemark og 3 mann i Vestfold i lockout. Da var det kun 2 montører og 2 avdelingsledere igjen i Schindler, 2 avdelingsmontører og 1 montør fra Kose og 1 montør fra Otis. Otis hadde også 1 formann igjen (ikke med i HMF).

Det første som ble gjort var å dele oss i 2 grupper. Terje Haugen og Jan Ellingsen ledet gruppa i Vestfold. De flyttet inn hos LO i Sandefjord. I Telemark tok undertegnede kommandoen og vi fikk leie kontor og møterom hos EI & B/LO i Porsgrann. De første dagene gikk med til å kontakte andre fagforeninger/forbund og presse. Vi fikk veldig god tilbakemelding fra alle vi kontaktet i begge leirene. I all var vi ute ca 20 ganger i lokalpressen, 3 ganger på lokal-tv (TVN), der Hålvand Tinholt (Telemark) og Jan Ellingsen (Vestfold) fikk vist seg fram. Tor Moen var med på radiosendinger rundt 4-5 ganger. Blant annet på østlandsendinga. Vi var også ute på stands i Skien, Horten og Larvik.

Det begynte på nærme seg jul og gutta var klare for et sosialt møte på kveldstid. Vi hadde en hyggelig og lystig aften med pizza og øl, og Terje Skog i debatt i Redaksjonen 1 på tv. Kommer ikke til å si så mye mer om denne kvelden av forskjellige årsaker, men det kan sies at den kvelden var vellykket.

I Vestfold tok de den rolige varianten med pizza til lunsj. Jeg var heldig og fikk med meg begge stedene, siden jeg var i Vestfold en gang i uka. Så gikk vi inn i julesodas med lunsj og foredrag av Yngve Illigensen. Vi var også på Folkseråd motorhotell (ved Torp flyplass) og hørte på Ellen Stensrud og andre som hadde foredrag mot sosial dumping.

Vi jobbet videre i heistjenesten som ga en del jobbet. Delte ut løpesedler når vi hadde mulighet. Hadde telefonmøter og gikk på møter. Gen-

serne vler og stikkerne fikk vi også god tilbakemelding på. Vi delte ut disse til LO og EL & IT sine ansatte i Porsgrunn og Sandefjord som takk for all støtte og hjelp, ikke minst for lån av kontorer, rekvisita, telefon og pc'er. Så kom 27. januar og alle måtte tilbake på jobb. Det var dessverre

ikke under de forutsetninger vi ville tilbake på.

Nå i ettertid har vi fortsatt god kontakt med LO og EL & IT i Vestfold og Telemark. Vi har nå 1 mann på vei inn i styret i EL & IT, 1 mann til beredskapen + 2 vasa, 1 mann som var til styret i LO Larvik og 1 mann i

en gruppe mot sosial dumping. Også dette i LO Larvik.

Det er god kontakt mellom klubbene både i og utenfor arbeidstid. Møter holdes også regelmessig. Til slutt vil jeg bare si, tenk dere om 2 ganger før dere stemmer på valget til høsten. **av**

Styret i Reber med uttalelse mot sosial dumping

Reber Schindler Heis AS ble torsdag kveld den 17.03.05 ferdig med de lokale forhandlingene for både 2004 og 2005. I tillegg til dette har styret i Reber Schindler Heis AS, på ekstraordinært styremøte senere samme kveld, enstemmig vedtatt en uttalelse mot sosial dumping.

Uttalelsen fra styret ble som følger:

Styret i Reber Schindler Heis AS er opptatt av å sikre like konkurransevilkår, samt ha lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske arbeidstakere i heisbransjen som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har. Partene ber derfor samarbeide med sikte på å sikre at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde for heisbransjen i Norge. Almenngjøring av gjeldende tariffavtale for heislaget kan være et aktuelt virkemiddel for å oppnå dette.

I grove trekk fikk montørklubben innfridd følgende i de lokale forhandlingene.

- Kronetillegg på Nkr. 10,- pr time.
- Engangstilskudd på Nkr. 2000,- pr. medlem tilføyes montørklubbens AFP ordning.
- Medlemstilskuddsordningen til HMF ekes med Nkr. 5,- (netto inn til ordningen).

De innfriddede kravene vil være gjeldende fra 1. april 2005.

500.000 nordmenn *frykter for jobbene*

Hver femte arbeidstaker ser på arbeidsplassen sin som usikker. Frykten for å miste jobben har steget dramatisk de siste årene.

Av Redaksjonen

Andelen som oppfatter jobben sin som usikker har økt fra 10 prosent i 2000 til 19 prosent - eller en halv million nordmenn - i fjor. Bare det siste året har andelen usikre steget med fem prosentpoeng, noe som er en svært stor endring, viser en ny undersøkelse.

- Det er usannlig å se et så stort skifte fra ett år til et annet. Tryggheten på arbeidsplassen har gått dramatisk ned, og er lavere enn noen gang tidligere på 2000-tallet, sier Tone Ostgaard.

Hun er seniorkonsulent i det internasjonale konsulent- og forsikringsbyrået ISR, som har gjennomført undersøkelsen.

Rimelig

Usikkerheten blant arbeidstakerne er ikke tatt ut av lufta. Rundt 400.000 nordmenn skifter jobb i løpet av et år. Og de fleste gjør det ufrivillig.

- I løpet av 2004 registrerte vi 338.000 mennesker som var helt arbeidsledige i kortere eller lengre tid. Det utgjør cirka 15 prosent av arbeidsstyrken. Så at rundt 20 prosent føler seg usikre på jobben sin virker ganske rimelig, sier analysedirektør i Acta, Stein Langeland.

Han forklarer den store usikkerheten med at en stor del av dagens stillinger er midlertidige og at næringslivet har store krav på seg til omstilling.

- Store deler av næringslivet må forholde seg til det internasjonale konkurransemarkedet og det påvirker naturlig nok situasjonen for arbeidstakerne. Flere må skifte arbeid oftere, sier Langeland.

Lojaliteten daler

Også Statistisk sentralbyrå (SSB) har kommet fram til at stadig flere arbeidstakere mener de står i fæse for å miste jobben. Allerede i 2003 oppga så mange som to av ti at de mente de kunne bli arbeidsledige, mot en av ti i 2000. SSB har ikke tilsvarende tall for 2004.

At så mange ansatte frykter å få sparken er ifølge arbeidslivsforsker Aashjørn Grimsmo negativt på flere måter.

- En ulykke kommer sjelden alene. Når jobbsikkerheten daler, synker også lojaliteten i forhold til arbeidsgiveren. Arbeidsgleden avtar og det gjør også helbetsinntrykket av arbeidsmiljøet, sier han.

Psykiske problemer

Grimsmo, som er forsker ved Arbeidsforskningsinstituttet, forteller at usikkerhet i forhold til arbeidssituasjonen kan være svært vanskelig for folk.

- I vår kultur står arbeid som noe helt sentralt i livet. Så en trussel om å miste jobben skaper engstelse og stress hos folk. Trusselen behøver ikke engang å være reell. Bare følel-

sen av at jobben er usikker kan være vanskelig.

Grimsmo sier at arbeidsledighet er svært tøft for mange. Et problem er dårlig økonomi. Hvis arbeidsledigheten blir varig begynner psykiske problemer å melde seg.

- Det dreier seg om angst og depresjoner. Mange reagerer også slik på den usikkerheten som er knyttet til om man har jobb framover eller ikke, sier arbeidslivsforskeren.

Gradvis tortur

Ifølge Ostgaard i ISR er de mest problematiske omstillingprosessene de som skjer litt etter litt og er uløstsigbare.

- Det som er virkelig tyngende på jobbsikkerheten er ikke et stort kutt, men heller nedbemanning som kommer som små drypp. Hvis man får beskjed om at kuttene er gjort, men at det likevel kommer flere, mister man tilliten. Det er som gradvis tortur, sier hun.

Ansatte som frykter oppsigelser blir rådet av Ostgaard og Grimsmo til å vedlikeholde sin kompetansen og sikre seg dokumenter på sin erfaring.

Kilde: dagsavisen.no

47

Lavere lønnsvekst enn på flere år

Heltdagsansatte i industrien hadde en gjennomsnittlig månedslønn på 27 900 kroner per 1. oktober 2004. Dette er 1 000 kroner eller 3,6 prosent mer enn på samme tidspunkt i 2003. Beregnet årslønn for heltdagsansatte i industrien utgjorde 331 700 kroner, en økning på 3,7 prosent fra 2003 eller en lavere lønnsvekst enn på flere år.

SSB

Minstelønn for polakker

Norske håndverkere får hjelp av Regjeringen i konkurransen mot billige østeuropeere. Arbeidsgiverne skal tvinges til betale polske snekkere norsk tariff.

Av Redaksjonen

- EES-avtalen sikrer fri bevegelse av arbeidskraft mellom Norge og EU.
- Da EES-avtalen ble innført i 1994, begynte loven om almenngjøring av tariffavtaler gjelde.
- Den skal beskytte norske arbeidstgere mot sosial dumping, eller billig utenlandsk arbeidskraft.
- Loven var en sovende paragraf i 10 år.
- Utvidelsen av EU har gitt en økning i utenlandsk arbeidskraft.
- I fjor klarte LO bevis at det foregikk sosial dumping på syv store anlegg langs kysten.

Tariffremmeda vedtok almenngjøre tariffavtalene på disse anleggene.

Ut konkurreres av 10 kr. timen

Bygg- og anleggsbransjen merker konkurransen fra østeuropeiske arbeidere godt. Norsk arbeidskraft utkonkurreres av fagfolk som jobber for langt under halvparten av norsk lønn. I Lørdagsrevyen viste Fellesforbundet frem arbeidskontrakter med lønn helt ned i 10 kroner timen. Mange tjener rundt 50 kroner timen.

Loven ikke fungert

Vilpenet fagbevegelsen har i denne lønnskampen, er den såkalte «almenngjøringsloven». Ved bruke loven kan de kreve at tariffavtalens lønnsbestemmelser skal gjelde også for utenlendinger.

Loven har fungert dårlig, og vært brukt sjelden. Nå ber arbeidsminister Dagfinn Høybråten om hjelp til gjøre

loven mer effektiv. Han har skrevet til alle berørte organisasjoner. Der oppsummerer han erfaringene med loven, og kommer med forslag til hvordan den kan bli mer effektiv.

Politimyndighet

For eksempel spør han om fagorganisasjoner skal få østet rett til innsyn i konkurranseens lønns- og arbeidsvilkår. Dette gjelder både i prosessen med kartlegge om det foregår sosial dumping, og etter et eventuelt almenngjøringsvedtak for avgjøre om det er grunnlag for hekkon av bedriften.

Erfaringen er nemlig at det er vanskelig å få informasjon fra bedriftene som undersøkes, særlig når de er utenlandske. Almenngjøring kan kreves innen bransjer eller geografiske områder. Det er den statlige Ta-

riffører som avgjør. Derfor spør ogs Høyreblått om Tarifførerblått bør få som oppgave undersøke om vedtak overholdes, enten sammen med, eller i tillegg til, politiet. I fjor klarte fagbevegelsen tvinge gjennom almengjøring på syv store anleggsplasser langs kysten. Men det var en lang og kronet process. Det tok 10 måneder fra saken ble reist til en avgjørelse fatt. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) strittet kraftig mot.

Arbeidsgiverne på de berørte anleggene må betale norsk tariffønn til den utenlandske arbeidskraften.

Strid i NHO

Arbeidsgiversiden er dypt splittet i synet på den billige arbeidskraften. Derfor er det vanskelig for byggenæringen uttale seg klart. De store entreprenørene ønsker bruke den billige arbeidskraften for presse ned prisene. Tradisjonelt er det om norske håndverksbedrifter som har tatt slike underentrepriser. I disse bedriftene føler arbeidsgiverne seg akkurat like presset som de ansatte.

Fellesforbundet krevde tyllig at overenskomsten for byggfagene blir almengjort i Oslo, Akershus, Buske-

rad, Østfold og Vestfold. I praksis vil det bety at det blir lovlig bruke arbeidskraft som tar mindre enn norsk tariffønn. Det betyr en miniclønn på 125 kroner i timen. Da vil ikke byggherrer og entreprenører ha noen spørsmål på billig utenlandsk arbeidskraft.

Med dagens lovverk er veien til et vedtak lang for Fellesforbundet. Den kan bli kortere om Høyreblått får konkrete svar.

Kilde: Aftenposten Nettutgaven

Advarer mot Bondevik & co

Moderniseringsministeren har fått i oppgave å bringe arbeidslivet tilbake til forhold vi drar kjensel på fra 1920-årene. Dette er gammel liberalisme i ny drakt!

Av Redaksjonen

Det er den godt voksne partikjempen, Rolf Steen, som utfordrer både moderniseringsministeren og den høyredominerte Bondevik-regjeringen med sine spissformuleringer.

Steen har fremdeles evnen både til å engasjere og å utfordre. Og han legger ikke to pinner i kors når han snakker om høyresiden i norsk politikk.

Velferdsstaten angripes

For første gang siden 1945 er den norske velferdsstaten under angrep.

Det skjæres ned på alle kanter, men julehandelen gikk røtt til vanns. Frelsesarmeen trengte mer enn noen gang brukte klær og penger for å hjelpe de fattige. Skal dette bli forsatt. Det er skamfullt!

Hvert år har Regjeringen angrepet sykeleiene, men blitt støttet av Stortinget. LO har hatt hovedøret. En ny arbeidslivsløs som vil svække lønnsstakernes innflytelse og forverre deres arbeidssituasjon er på trappene, og Regjeringen vil ha flere midlertidige ansatte.

Men det mest omfattende er angrep som er blitt kalt pensjonsreform. De kaller det «reform» – det ordet betyr forandring til det bedre. Men det blir brukt frekt og beidlig om for-

andring til det verre! Steen påpekte at det å skare 50 år inn i fremtiden for å kunne stadfeste størrelsen på pensjonen nå, er tull.

- Det eneste vi kan si med sikkerhet om Norge 50 år fram i tiden, er at vi ikke aner noen ting om noe som helst. Bære gå si år tilbake i tid – diskuterte vi bredbånd, forutså vi at 10-åringen skulle ha mobil eller at vi ved hjelp av parabolantennene kunne få over 2000 TV-kanaler inn i stua? Forandringen om 50 år er enda mye større. Dette er halvløse forslag, beklager at noen av mine partifeller har gått med på dem, sier Steen.

Folk er engstelige

Han støtter også helhjertet opp om heismontørene, som har kjempet en lang kamp for å forhindre sosial dumping (press på løns- og arbeidsvilkår gjennom import av underbetalt arbeidskraft fra andre land). Enden på visa var at Regjeringen grep inn med tvungen lønnssettning, slik arbeidsgiverne ønsket.

Høyresidens såkalte valgfrihet hadde han heller ikke noen til overs for.

Regjeringen kaller hele sin politiske virksomhet for valgfrihet. Har de vært i nærheten av forskningsresultater som viser at folk blir pres-

set ut av arbeidslivet! En ny frykt er plantet – arbeidslivet brutaliseres, folk er engstelige for jobbene sine. Det finnes ikke noe mer ulitt enn det! Vår valgfrihet som mennesker er avhengig av at vi kjenner trygghet. Den nyliberalistiske Regjeringen Bondevik skaper økt utrygghet og dermed mindre frihet.

Oppfordrer til mobilisering

Steen tar også et oppgjør med Regjeringen som hevder at alt blir byråkratisk og ulitt med sosialdemokratiske regjeringer.

- Dette er løgn! Kreativitet, fantasi og diskusjoner står sterkest i de nordiske velferdsstatene. I over 100 år har fagbevegelsen stått på barrikadene for forbedring av arbeidslivet og for en bedre velferdsstat, fastslår Steen, og sier at nå må venstresiden i norsk politikk våge å ta opp kampen mot høyrekreftene, som han mener er en stor fare for den norske velferdsstaten. - Nyliberalismen i allianse med likegyldigheten er vår største fiende.

- Blir vi på nytt svebignets med en Bondevik-regjering, er velferdsstaten virkelig i fare, avslutter Steen.

Kilde: Tjenestemennsbladet

Konflikten sett «utenfra»

Av Bjørn Tore Egeberg, info-
medarbeider under heiskonflikten

Hva har vi lært etter 5 måneder i streik? Jeg som skriver dette ble engasjert for å jobbe med informasjon i september, og var på kontoret fram til Høyhelten forkynte at han ville bruke tvungen lønnsnemnd. I løpet av disse månedene har jeg lært mye, både om Heismontanørens Fagforening og om streiken. Jeg prøver å sette tankene mine opp i punkter.

NHO forsto kravet fra dag 1. Ut fra merkelige uttalelser fra Telfo og NHO i løpet av høsten kunne det virke som arbeidsgiverne ikke hadde forstått kravet. Jeg hadde derfor et håp om at streiken kunne løses i samtaler, dersom HMF fikk heisdirektørene i direkte tale, og slapp å gå omveien om forhandlingsleder Kaasa. Dette var nok feil. Jeg er overbevist om at både Telfo og NHO skjante fra dag 1 at vi krevde tilbak mot underbetaling av øst-europeiske arbeidere, ansatt i øst-europeisk firma, og på oppdrag i Norge. De skjante også at deres støtte til et system der arbeidere underbyr hverandre, ikke ville bli støttet. De merkelige uttalelsene som kom nderveis må derfor forstås som rein tåkelegging, og en del av arbeidsgiverens taktikk for å hale ut tiden mens de ventet på tvungen lønnsnemnd.

Godt samarbeid mellom HMF og forbundet

Det var bra for streiken at Jan Olav Andersen fra forbundet valgte å være representert i streikeledelsen. Ledelsen hadde uendelig mange møter, som ofte varte flere timer etter at min tilstedeværelse var slutt. Vi var enige om det meste. I de få tilfellene det var uenighet mellom Jan Olav og enkelte av representantene fra HMF ble dette behandlet på en saklig og konstruktiv måte. Jeg tror det var veldig fint for EI & IT-forbundet å engasjere seg så

sterkt i streiken. Disse lørdagene vil nok komme til nytte. Jeg tror flere andre tariffområder innen EI & IT står foran store kamper.

Kravene skapte en ny situasjon

Heismontanørene har alltid vært hata av NHO. De har frykta at HMFs kampkraft ville være smittsom. Men kravene ved de fleste streikene fra gamle dager kunne innfris av HELF, uten at det ga konsekvenser for resten av arbeidslivet. Denne gangen var kravene av et helt annet kaliber. Norske lønns- og arbeidsvilkår var et krav som truet den nyliberalistiske trosbekjennelsen i NHO helt grunnleggende. En avtale om norske lønnsvilkår i heisfaget ville gjort det vanskelig og umulig for NHO å avvise tilsvarende krav i andre tariffområder. NHO så på kravet som en trussel mot den friske flyt av (underbetalt) arbeidskraft. Derfor kunne ikke denne streiken vinnes ved press mot heisbedriftene alene.

Streik er ikke ferie

Noen ganger skulle jeg ønske at det var det, ferie altså. Med kontoret i Oslo fullt av aktivister var det ikke alltid like lett for en bortskjemt løsarbeider å finne ro til å skrive slaggferdige løpsedler. Dette er HMFs styrke. Mange aktivister som tar tak i oppgaver som må gjøres har styrka samholdet i løpet av den lange streiken. De fleste norske fagforeninger måtte la oss en streik for det gikk 5 måneder på grunn av indre oppløsning. HMF hadde sikkert klart enda flere måneder, om det hadde vært nødvendig og mulig.

Resten av fagbevegelsen var ikke på banen

Det er å sette sikken på spissen. Men jeg velger å overdrive litt, fordi jeg mener den eneste muligheten til å vinne denne streiken lå i å få mange forbund og foreninger til å gjøre

streiken til sin egen kamp lenge før jul. Hvis HMF var flammen som truet med å spre seg til hele arbeidslivet, kunne NHO bli pressa til panikkartede skritt. De kunne finne på å sende opp en stor komet, som bomma på midlet, og traff NHO-bygget mitt i fleisen. Det var hyggelig med alle fagforeningsplanene, støtteuttalelsene og bevilgningene. Men dette var alt for smått og forsiktig til at denne kampen kunne vinnes.

Streikeledelsen ble litt for innadvendt

Dette var mer på grunn av manglende ressurser enn på grunn av noe ønske om å rette blikket innover. Men det er klart at vi sjøl kunne gjort mye mer for å få resten av fagbevegelsen på banen. Med større satsing på skolering av nye ressurser, hadde det vært mulig å prioritere kontakten med andre fagforeninger. HMF har en sterk ryggrad i form av erfarne tillitsvalgte som har vært med på mye. Men nettopp denne styrken var også en svakhet. Tidligere har uerfarne tillitsvalgte vært nødt til å skolere seg og hverandre, og til å ta på seg stort ansvar i streikene. Nå ble det for lett å ta på seg rutineoppgaver, mens man stolte på at «midterne» av det runde bordet skulle ta seg av alt det vanskeligere.

Og jeg har lært mye

Det har vært flott å jobbe for en forening, som er så gjennomsyrt av stolthet over å være medlem. Jeg ble nødt til å lære HMF-åndene og HMF-språket på rekondfart. Selv om jeg har gjort mine tabber, har jeg inntrykk av at det meste har gått greit. Og nå kan streikeledelsens medlemmer se fram til gode dager der de slipper å høre Bjørn Tores gnål om å få bygningsarbeidere ut i sympatistreik. Det tror jeg mange gløder seg til.

Et spørsmål om makt

Nok en gang prøver NHO å knekke heismontørene. Det er ikke snakk om å finne løsning på problemet rundt temaet sosial dumping. Selv om flere bransjer rundt oss nå har fått øynene opp for dette, så sitter fremdeles NHO på sin høye hest og bruker all sin makt på å unngå tiltak mot sosial dumping i heisbransjen.

Av Richard Dalberg

Den fem måneders lange konflikten om tiltak mot sosial dumping endte opp i tvungen lønnsnemnd. Det er ingen vits i å legge skjul på at dette var et bestillingsverk av NHO. I Dagens Næringsliv den 22.12.04 sa Høystrøen at det foreløpig ikke var aktuelt å stanse konflikten ved hjelp av tvungen lønnsnemnd. «Det har ikke vært aktuelt å foreslå tvungen lønnsnemnd. Vi er ikke i nærheten av en situasjon som setter liv og helse i fare (følge de vurderinger Helsestynet gjør av det», sa arbeidsministeren. Det forelå heller ingen slik rapport fra Helsestynet da tvungen lønnsnemnd ble et faktum den 24.01.05. Begrunnelsen var lagt på en rapport fra Statens bygningstekniske etat, som sa at det var en teoretisk fare for at det kunne inntraffe en farlig situasjon der mennesker kunne bli skadet. Til vanlig så bruker Statens bygningstekniske etat Kontrollrådet for heis i slike saker, men denne gangen ble de holdt utenfor.

Det er ingen tvil om at NHO er ute etter å knekke Heismontørens Fagforening og det er ikke første gangen de prøver på det. For å friske litt opp i bakgrunnen så skal vi gå noen år tilbake i tid.

Clemet-saken i 1990

Clemet-saken ligger friskt i minnet og den 14 ukers lange streiken var finalen på mange års angrep på Heismontørens Fagforening. Angrep som var så alvorlig at NHO ikke engang offentlig la skjul på dette ved ordbruk som «heismontørene skal knekkes» og «det riktige byggverket skal falle sammen når vi sparker inn døra».

«HMF må knekkes for å hindre at elektrikerne opphøves av heismonta-

rens saksess», uttalte NELFO. Først skulle fagforskriftene endres, deretter skulle Heisoverenskomsten tas.

Gjennom tre heisiders oppslag, inkludert hele forsiden, startet heiskampanjen med overskriften «Heismontører med all makt» i Dagens Næringsliv 5. mars 1990.

En lederartikkel i samme avis 6. mars fulgte opp med utsagn som «Heismontørens historie er en lesehok i bryndas man skal klare å ta fullstendig strupetak på motparten» og viderte «Heismontørene representerer et ytre punkt av galenskap her i landet».

Hetsen som fulgte viste at det her ikke var snakk om tilfeldigheter, men et godt regissert stjerneløp fra borgerlige politikere, presse og næringslivet. Administrerende direktør Wilhelm Andersen i NELFO fulgte opp hetsen 13. mars i Dagens Næringsliv med å uttale at de ønsket å bryte «heismontøropolett». «Dersom vi kan få adgang til å aksellere våre fagfolk, kan våre medlemmsbedrifter håndtere den massive hetsen ved montering av heiser. Da vil man få reell konkurranse om disse oppgavene, sier Andersen. - Det overenskomte (rød sønn: Heisoverenskomsten) har lønns- og reguleringsbestemmelser som er alt for gunstige for heismontørene, til at vi kan ha dette innenfor vår familie.

- Det vi også ønsker er at de som driver seg makt som heismontørene har gjort, ikke må sees på som helter hos sine egne. Saken har også en etisk side. Man må få frem at det er gode bedrifter som gir resultater, sier Andersen».

Permitteringer i 1992

Etter lang drakamp for å forhindre oppsigelser og arbeidsledighet fikk Reberklubben i september 1992 i stand

en banebrytende avtale med bedriften om å dele på arbeidet gjennom rullerende permitteringer.

Dette var en avtale NHO ikke kunne godta, de ønsket tvært i mot å presse fram oppsigelser. Resultatet ble at Reber Schindler ble ekskludert fra NHO fram til ryåret.

I Dagens Næringsliv 15. oktober 1992 kunne man lese: «Ledelsen i Reber Schindler må i løpet av dagen svare på Heisleverandørens Landsforenings ultimatum: Selskaper må trekke tilbake lokalavtalen det har inngått med heismontørene, ellers blir det ekskludert fra NHO».

Samme avis fulgte 29. oktober opp med: «Reber Schindler ga etter for press fra montørene da de inngikk avtale om rullerende permitteringer. Dette er helt uakseptabelt, sier med HLFs øyne, fastslår Marhaugen (rød sønn: fra NELFO)».

Gjennom et oppslag i Næringslivets Ukeavis 15. oktober slapp NHO virkelig «katta ut av sekken» gjennom et oppslag på forsiden som utbasunerte at «heismontørene skal knekkes». Det som vakte mest oppmerksomhet var følgende utrolige utsagn fra NHO-direktør Olav Magnussen: «Som Hitler sa om Sovjet i sin tid: Når du sparker inn døra faller hele det riktige byggverket sammen. Det samme vil skje med heismontørene. De vil sannsynligvis komme ned på samme nivå som elektrikerne eller fersvinnere som gruppen».

Administrerende direktør Wilhelm Andersen i NELFO var litt «sindere» enn Magnussen da han la til at «- Fåre tilfalsvalgte frykter nok uansett konflikten. At enkelte ansatte i NELFOs medlemsbedrifter skulle la seg opphøve av heismontørens sakssess. Både elektrikerne og heismontørene er i dag medlemmer av LO-forbundet NEKF».

Magnussen fortsetter med å fortelle at NHO nå skulle kreve erstatning av HMF: «En av strategiene NHO og NELFO nå har for å løse heismontørenes aksjonsiver er at alle sløslige aksjoner konsekvent skal følges opp med erstatningskrav. Tre saker venter i arbeidsretten, og erstatningskravene har en samlet verdi på flere millioner kroner».

Trosser NHO

Det mangler ikke på eksempler i NHOs mangfoldige kamp for å knuse Heismontørenes Fagforening og dette er bare noen. Og med friskt i minnet uttalelser fra den nå avsluttede fem måneders lange konflikten, så er det ingen tvil om hva som er målet til NHO nemlig å knuse Heismontørenes Fagforening og skape ure, kaos og uryddige forhold i en bransje som tross alt har vært en av de ryddigste innenfor byggbransjen.

Derfor må det være et kraftig slag i trynet på NHO, nå som styret i Røber Schindler Heis AS sammenheng har vedtatt følgende uttalelse mot sosial dumping: «Styret i Røber Schindler Heis AS er oppgitt av å

sikre like konkurransevilkår, samt ha lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske arbeidstakere i heisbransjen som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har. Partene har derfor samarbeidet med sikte på å sikre at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde for heisbransjen i Norge. Allmenngjøring av gjeldende tariffavtale for heisfaget kan være et aktuelt virkemiddel for å oppnå dette».

I skrivende stund har ikke noen av de andre bedriftene i heisbransjen fulgt opp denne uttalelsen, men vi får håpe at de vil ta til fornuft og gjøre det som er moralsk riktig.

Fortjener ikke makt

I rettferdighetens navn vil jeg til slutt si at NHO ikke fortjener å sitte med noen form for makt i det hele tatt. De viser ingen pådyktighet ovenfor den makta de innehar og brøker deo med til egoistiske formål. Hvis vi ikke tar tiltak mot sosial dumping vil velferdsstaten Norge forfalle og svinne hen, og det vil først og fremst gå utover «den vanlige mannen i gaten», ikke de «bøye herrens» i NHO-bygget. En slik utvikling i samfunnet fortjener

ingen applaus og er ikke noe å være stolt av.

Det er aldri for sent å snu, selv ikke for NHO, men edderen for at det vil skje er nok ikke så stort, men all er mulig. Derfor vil jeg på veien videre gi dere mitt eget lille ordtak som sier: «Du skal være stolt av det du gjør i dag, gjennom hele livet!»

NHO-krav om 0-oppgjør

NHO krever at norske lønsmottakere skal droppe lønnstillegg og være fornøyd med det de har, da snakker vi selvsagt om de lønsmottakere som verken har særlig utsikt til feite bonuser eller solide fallskjerm for utført dårlig jobb!

Av Tor Sundby

Når NHO krever at arbeidsfolk skal la være å kreve lønnstillegg, er det i en tid hvor vi i Dagens Næringsliv og Finansavisen daglig kan lese hvordan rikfolk skuffer inn penger!

I løpet av de tre siste årene har de skuffet inn 327 milliarder i aksjebytte til seg selv, og i tillegg kommer selvsagt solide bonusutbetalinger og solide fallskjerner.

Vi snakker ikke om rikfolk som ønsker en langsiktig investering på fremtiden, men om mennesker som

kan ønske å søpe mest mulig penger i sin egen lønnebok på kortest mulig tid, gjerne på bekostning av arbeidsplassen.

Her har det ikke vært snakk om å være solidarisk med de lavtlønnede som har måtte nøye seg med smaler fra de rikes feststid!

Penger på bok

Samtidig har statens oljefond passert 1 biljard kroner som er over 1000 milliarder kroner, eller 1000.000.000.000 kroner. Det blir å mange siffer at det lett kan gå galt. I tillegg kommer et

Folketrygdfond som nærmer seg 200 milliarder kroner og valutareserver i Norges bank på rundt 250 milliarder kroner. Disse ufattelige summer saltes ned i en tid hvor sløste oppgaver i samfunnet bare vokser.

At direktørene i NHO med disse tallene i bakhodet nå krever null-oppgjør, er ikke bare frukt, men også duott.

Det er altså ingen grunn til å være beskjeden i de kommende lønnsoppgjør - enten de er sentrale eller lokale!

Heismontør-seier i lokale forhandlinger

Fem måneders heisstreik endte med nederlag i januar, men nå kan heismontørene slippe jubelen løs: Kravet om å hindre sosial dumping ble innfridd i Norges største heisbedrift.

Den bitre heisstreiken i fjor høst utviklet seg til en dragkamp mellom LO og NHO om sosial dumping. Det endte med nederlag for heismontørene og LO, men nå har Heismontørenes Forening vunnet frem lokalt med sitt viktigste krav.

Fornøyd

Sent torsdag kveld den 17.03.05 endte de lokale forhandlingene i Reber Schindler, Norges største heisbedrift. Et eierstyret i bedriften stemte da for at norske lønns- og arbeidvilkår skal gjelde for heistransjen i Norge.

Fra august til januar hadde montørene streiket for at NHO skulle innfri akkurat dette kravet på sentralt hold, men streiken endte med tap og tungt lønnspress.

- Vi er veldig godt fornøyd. Samtidig må jeg legge til at det fortsatt finnes noen representanter for arbeidsgiverne som tar samfunnsansvar og som tar problemet med sosial dumping på alvor, uttaler Terje Skog fra heismontørenes forhandlingsutvalg ved Reber Schindler.

Kommer etter

Om lag 200 av forbundets 700 medlemmer er utsatt i den norske andelingsen av det multinasjonale selskapet.

Nå synes heismontørene muligheten til at kravet kan innfris i enda flere bedrifter. Etter påske blir det lokale forhandlinger i nye selskaper.

- Dette var de første forhandlingene. Forhåpentligvis kommer de andre selskapene etter, sier Skog til Klassekampen.

Kilde: Klassekampen

47

Enorm oppslutning

Det har vært en enorm oppslutning om 2005-kampanjen, så LO-sekretær Trine Lise Sundnes fra LO sentralt da hun presenterte den foreløpige grovtellingen på fylkeskonferansen til LO i Steinkjer. Nærmere 40 000 LO-medlemmer har levert inn avraskjema.

Da svensk LO med sine to millioner medlemmer hadde liknende kampanje fikk de inn 20 000 svar. Sundnes kunne opplyse at kjønnsmessig fordelte svarene seg med 47 prosent kvinner og 53 prosent menn. Den største andelen svar kom fra aldersgruppa 30 til 60 år.

LO-medlemmenes ti-på-topp-liste består av de mest populære kravene. Over halvparten av inkomne krav er på ti på topp-liste.

Lista ser slik ut i prioritert rekkefølge:

1. Trygg pensjon	6. Nei til sosial dumping
2. Forvarer sykkelønsordningen	7. Arbeid til alle
3. Nei til Arbeidslivstovutvalget	8. Nei til midertidig ansettelser
4. Ikke rør AFP	9. Et lønn å leve av – annet
5. Kamp mot privatisering	10. Nei til brutalsering

Heisoverenskomsten til Rikslønnsnemnda

Etter at regjeringen brukte tvungen lønnsnemnd i heiskonflikten skal Heisoverenskomsten behandles av Rikslønnsnemnda.

Av Redaksjonen

Nemnda har innkalt partene til hovedforhandlinger 11. april 2005 ogfrist for innsending av partismøtlegg er 18. mars. Forhandlingsleder Jan Olav Andersen er forbundets prosessfullmektig under hovedforhandlingene. Forbundsleder Hans Olav Felix og Terje Skog er oppnevnt som forbundets representanter i nemnda, hvor Felix har stemmerett.

Hovedforhandling i saken er berammet til mandag 11. april 2005 kl. 9.00, og vil bli avholdt i Arbeidstretts lokalene i Grensen 3, Oslo.

Om Rikslønnsnemnda

Rikslønnsnemnda er opprettet med hjemmel i lov om lønnsnemnd i arbeidstvist og i lov om tjenestetvist. Nemnda behandler interessetvister som partene i arbeidslivet frivillig bringer inn til avgjørelse, og tvister som de lovgivende myndigheter vedtar skal løses ved tvungen lønnsnemnd.

Følgende medlemmer og varamedlemmer oppnevnes til Rikslønnsnemnda fra 1. mars 2004 til 28. februar 2007:

1. Som faste nøytrale medlemmer: Sørenskriver Stein Huseby, Kongsberg
Afdelingsdirektør Anne Britt Evensen Norum, Oslo
Professor Steinar Strøm, Oslo
2. Som representant for arbeidstakerinteresser etter lønnsnemndloven: Nestleder i Landsorganisasjonen i Norge, Roar Flåten, Oslo

Personlige varamedlemmer:

Førstesekretær Per Gunnar Olsen, Oslo
Forhandlingsdirektør Per Ergebretsen, Oslo (ny)
Nestleder Finn Erik Thoresen, Oslo
Sekretær Rita Lekang, Oslo
Ledet Randi Bjørgen, Trondheim
Sekretær Ellen Steinarud, Oslo
Generalsekretær Aud Blankholm, Oslo
Sekretær Trine Lise Sandnes, Oslo

3. Som representant for arbeidsgiverinteresser etter lønnsnemndloven: Visestatsministerende direktør Lars Chr. Berge, Berum

Personlige varamedlemmer:

Afdelingsdirektør Kjersti Stokland, Oslo
Forhandlingsdirektør Gunnar Flaot, Oslo
Rådgiver Helen Naper, Oslo (ny)

4. Som representant for arbeidstakerinteresser etter tjenestetvistloven: Leder Morten Øye, Drøbak (ny)

Personlige varamedlemmer:

Nestleder Tore Eugen Kvalheim, Oslo (ny)
Generalsekretær Jan Olav Aarflot, Vestreøy (ny)
Leder Tarid Lilleheie, Nedre Elker (ny)

5. Som representant for statens interesser etter tjenestetvistloven: Personaldirektør Jørn Skille, Moss (ny)

Personlige varamedlemmer:

Underdirektør Grete Antonie Jarnæs, Oslo
Afdelingsdirektør Ingrid Haugen, Oslo
Afdelingsdirektør Kyrre Steinhil, Oslo (ny)

Kontrollrådet hos Otis i USA

Kontrollrådet for hels foretar med 2 års mellomrom studieturer. Hensikten er å studere den siste utvikling innen områder rådet engasjerer seg i. Nye trender og produkter som utvikles har interesse, og den innvirkning dette får for Norge sin del vektlegges. Studieturen denne gang gikk til Otis sin forsknings- og utviklingsavdeling i Connecticut, USA.

Av Tor Sundby

Otis er verdens største heisleverandør, og en del av industrigiganten TCU som har en omsetning som nærmer seg et halvt norsk storbudsjett.

I tillegg til informasjon om nye produkter (eksempelvis rulletrapper med bevegelige sideskjørt) med mer, besøkte vi også Otis sitt testårn.

Testårnet er 130 m høyt med installasjoner for opp til 14 heisjåner, med oppstilling av rulletrapper med mer. I tillegg et laboratorierområde hvor styresystemer ble testet for støv, vann, rustelse, temperatur med mer.

Testårnet ble også brukt til å kontrollere at resultatene fra utviklingsavdelingens «datamodelleringer» var korrekte. Kontrollrådets medlemmer fikk vandre ganske så fritt omkring under omvisningen – og flere av deltakerne brukte mye tid på utstilling av det første fangeparatet som Otis utviklet i 1852.

Sikring av redningsrom

Otis forsker og utvikler mange løsninger som baserer seg på Programmerbare Elektroniske Styringer. Risikovurdering knyttet til bruken av

disse – spesielt i sikkerhetskreter – ble tillagt stor vekt. I Norge har vi (les Kontrollrådet) ved flere anledninger hatt diskusjoner om hvorvidt man her kan byr stole på mekaniske innretninger for å sikre redningsrom på eka. stoltak, eller om elektronisk sikring kan erstatte gammel teknologi. Otis presenterer for oss sin heis GEN2, hvor nettopp elektroniske komponenter i stor grad erstatter gammel mekanisk teknologi. Dette blir en diskusjon som blir viktig for oss, og det blir ikke lett å overbevise montere som er vokst opp med mekaniske brytere i sikkerhetskreter at dette er avleggs i moderne teknologi.

Datamodeller av heiser

Komiteen fikk også et innblikk i hvordan OTIS bruker datamodeller i utvikling av heiser, særlig av høyhastighetsheiser i skyskraper.

Kombinasjoner av pulserende krefter, elastisitet og svingninger i høye bygg kan gi situasjoner som har direkte innflytelse på sikkerheten til heisen. Det ble her vist eksempler på hvordan elastisitet i bæretau og oppheng kan gi kortvarige svingninger som overskrider det som normalt

Testårnet til Otis.

skal oppstå. I høye bygninger kan bevegelser i bygningens vegg av en slik frekvens at de lange bæretauene kommer i farlige svingninger. Datamodellene viser da kombinasjoner av tiltak som da må settes inn.

Kalt også utenfor Norge

Det ble en alltsom tur, men med mange nyttige erfaringer. Følsomme erfarer vi at det ikke var Norge som oppfant bompenger eller for den saks skyld saltning på vinterveier. Og skulle noen tro at Norge er spesielt kaldt, kan jeg forsikre at minus 20 grader merkes godt på gaten mellom skyskraperne om en ikke har lange «sandflekke» på seg.

Rikest land – dårligst pensjon

Norge er det rikeste landet i verden, men har den høyeste pensjonsalderen og det laveste pensjonsnivået av sammenliknbare land.

Av Redaksjonen

Slik er det nå. Og slik vil det være også i framtida dersom regjeringens forslag til pensjonsreform blir vedtatt. Det går fram av et notat LO la fram for Stortingets finanskomité under den åpne høringen mandag.

Høyest alder

Norge har i dag den høyeste normale pensjonsalderen av land det er naturlig å sammenlikne seg med, med 67 år. Danmark, Sverige, Nederland og Østerrike har 65 år, mens Finland har 63 år. Også når vi snakker om den nåværende reelle pensjonsalderen er den ifølge OECD-statistikk fra 2003 høyest i Europa.

Selv om det nå snakkes om å øke pensjonsalderen i mange vestlige land, vil det også skje i Norge i forbindelse med pensjonsreformen. Blide pensjonskommissjonen, regjeringen og Ap liteslår at dersom den forventede levealderen øker, skal også alderen for å oppnå full pensjon økes.

Lavest nivå

De enkelte lands pensjonssystemer er bygd opp på ulik måte og kan ikke sammenliknes direkte. LOs samfunnsdeling har derfor sett på den samlede virkning av systemer som dekker alle «normale» lønntakerforhold. I Finland og Østerrike har de helstatlige ordningene, i Danmark og Sverige har man en statlig kombinert med en arbeidsmarkedsrelatert, i Nederland en statlig folketrygd kombinert med en lønbestemt tilleggspensjon. Når disse sammenliknes, dekker ordningene i Finland, Østerrike og Danmark 70 prosent av tidligere gjennomsnittslønn etter 40 års opptjening. I Nederland dekker den 75 prosent. I Sverige 65 prosent. Og i Norge 50 prosent!

Oljerikdom

Regjeringen og pensjonskommissjonen har foreslått en opptjeningsprosent på 1,25 prosent, som gir 50 prosent folketrygd etter 40 år ($1,25 \times 40$). I Finland er opptjeningsprosenten 1,5 prosent i alderen 18 til 52 år, 1,9 prosent i alder-

en 53 til 62 og 4,5 prosent fra 63 til 68 år. I Østerrike er opptjeningsprosenten flat som i Norge, men på 1,78 prosent. I Nederland er den på 1,75 prosent.

Sammenlikningen viser også at Norges framtidige utgifter til pensjon er lavere enn i Finland, Østerrike og Sverige. Pensjonskommissjonen har beregnet at utgiftene til en modernisert folketrygd i 2050 vil være 17,5 prosent av de samlede lønnsinntekter. Så mye må kreves inn av lønna på en eller annen måte for å finansiere kostnadene ved pensjonene. Tallet for Nederland er 34 prosent. I Finland er kostnadene nå på 20 prosent og anslås å vokse til 26 prosent i 2050.

Til forskjell fra de andre landene har Norge et voksende petroleumsfond som ifølge regjeringen skal gå til å dekke pensjonsutgifter i framtida. Petroleumsfondet har nå passert 1000 milliarder kroner.

Kilde: Dagsbladet

AV

Forbundsstyret vil allmenngjøre overenskomst

Fellesforbundets forbundsstyre har den 16.02.05 vedtatt å kreve allmenngjøring av Bygglagsoverenskomsten i fem fylker i Oslo-området.

Vedtaket i forbundsstyret var enstemmig, og det ligger også i vedtaket at administrasjonen skal vurdere å ta med et sjette fylke, Telemark, hvis nødvendig dokumentasjon kan framskaffes derfra. Forbundsstyret ønsker forøvrig at Fellesoverenskomsten for byggfag skal allmenngjøres i Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold. Forbundsstyret krever kapittel 1, 2, 6 og 7 i Fellesoverenskomsten for byggfag allmenngjort. Det er samme kapitler som er allmenngjort siden 1. desember for sju petroleumsanlegg på land.

Tvungen lønnsnemnd: Inngrep i streikeretten

Den 24. januar, på dagen fem måneder etter at heiskonflikten startet, meddelte statsråd Dagfinn Høybråten (KrF) at han ville fremme lov om tvungen lønnsnemnd. Streikegrunnlaget om en intensjonsavtale med arbeidsgiverne (TELFO) om at «norske lønns og arbeidsvilkår skal legges til grunn ved arbeid i Norge», var for tungt å svelge for NHO.

Av Redaksjonen

EL & IT Forbundet har hatt 110 medlemmer ute i streik, arbeidsgiverne har stengt ytterligere 360 monterer. Det kan spekuleres i hvorfor NHO brukte lockout på den måten. En begrunnelse kan være at NHO ønsket at arbeidskampen skulle bli mest usalig i lønnsboka for den enkelte arbeidstaker, samt for forbundets økonomi. En slik begrunnelse er legal og forstellig i en arbeidskamp.

Ikke fare for liv og helse

En annen årsak er at NHO ved å ikke omfattet av arbeidskonflikten ønsket å tvinge fram tvungen lønnsnemnd. Gjennom de fem måneders konflikten varte, har NHO åpenlyst arbeidet for at myndighetene skulle hjelpe dem ut av en, for NHO, kirkelig situasjon. Den 21. desember kalte Høybråten partene inn til møte første gang. Statsrådens konklusjon i desember var at konflikten til da ikke hadde ført til fare for liv og helse og at det var unødvendig med tvungen lønnsnemnd.

I lov-forslaget 28. januar om riks-lønnsnemnd fra regjeringen står det svart på hvitt at «helsetilynet har ikke rapportert om fare for liv og helse på grunn av heiser som står». Dette bekrefter at det eneste saklige kriteriet for å gå til tvungen lønnsnemnd ikke er innfridd. Derimot sier Høybråten at rapporter fra Statens bygningstekniske etat om en usikkert og alvorlig sikkerhets situasjon har vært utslags-givende for regjeringen. Dette er rent våt.

Den usikre situasjon var ikke, og ville heller ikke kommet til å bli, noen fare for liv og helse. Det mest

uheldige som kunne skjedd var at noen kunne fått et ufrivillig opphold i en heis. I neste omgang at stadig flere heiser enten stoppet av seg selv eller måtte stenges grunnet vedlikeholdsmangel.

Drev dobbeltspill

Hva var den faktiske situasjonen mellom partene dagene i forkant av regjeringens beslutning? Det var samtaler på ulike nivåer og konflikten var i en fase hvor det, i hvert fall tilsynelatende, var vilje til dialog og løsning. Det var klart for en presentasjon av et teknisk forslag, og NHO hadde endog lovet LO-leder Geord-Liv Valla tilbake-melding mandag kveld! Det er derfor uansett opplagt at NHO her drev et dobbeltspill. Overfor regjeringa ga NHO inntrykk av at det var usalig å finne en løsning, samtidig som det var «godsnakkings» med LO-lederen.

Det er ikke usalig at fagstanset-ten i slike tilfeller først konsulterer ledelsen i hovedorganisasjonene. LO-lederen har ikke hørt et pip i denne sammenheng ei heller EL & IT Forbundet. Jeg stiller spørsmål ved om NHO-tappene ble holdt tilva-

rønde utenfor. Jeg tviler på det, og min konklusjon er at NHO ble brennøst av Bondervik2-regjeringa.

Brudd på streikeretten

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten. Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer stilles det strenge krav til inngrep i streikeretten. Sosialpakten under Europarådet har også bestemmelser som verner streikeretten. Jeg konstaterer at regjeringens beslutning om riks-lønnsnemnd er et klart brudd på disse konvensjonene og dermed et inngrep i streikeretten.

Kilde: Hans Olav Felix Forbundsleder i EL & IT, Dagsavisen

AV

Roar Dethy stultet i Helsekontrollen 1. september 2004 etter 60 år i bransjen.

Helsekontrollen ønsker Roar lykke til i sin nye tilværelse som pensjonist.

PÅMELDINGSSKJEMA HEISCUPEN 2005

FIRMA / KLUBB : _____

AVDELING : _____

ANTALL LAG : _____

LAGENES NAVN : _____

ANTALL PERSONER
PÅ BANKETT : _____

LAGLEDER / REISELEDER : _____

EPOST OG MOBIL
LAGLEDER / REISELEDER : _____

Påmelding skjer til Richard Dalberg på epost: richard.dalberg@heis.no
 PS: Merk med heiscup 2005.

Eventuelle spørsmål om cupen kan rettes til Richard Dalberg (909 28 637) eller
 Ove Karlsen ove.karlsen@ofis.com (905 25 939).

Hilsen

Ove Karlsen, Richard Dalberg og "duskeklansene" på Kose

HEISCUPEN 2005

TROMSØ

Heiscupen vil i året 2005 utspille seg i Tromsø.

Dato

Lørdag 1. oktober

Cupen arrangeres fra Oslo, ved HMF og de evigvante "daskedamene" fra Kone.

Banen

Hallen som er reservert for denne store begivenheten er Fløyahallen, som har en 7 meters bane som kan deles opp i maks tre 5 meters baner og er belagt med karnisgress.

Hotell

Vi har reservert plasser på Scandic Hotel tlf 77 75 50 00.

Pris enkeltrom = 550,- pr. natt / dobbelrom = 750,- pr. natt / trippelrom = 860,- pr. natt.

Klubbene får selv ansvaret med å booke rom på hotellet, bruk referanse: HEI 01 1005.

Bankett

De evigsøgte "daskedamene" fra Kone vil stå for denne delen av arrangementet, så da er det jo bare å glede seg.

Flybilletter

Vi har undersøkt muligheten til å booke et fly for alle, eller reservere for ca 100-200 personer.

Ved booking ligger prisen på ca kr. 3000,- trettar og reservering var for så mange personer vanskelig.

Vi har derfor kommet til den slutning at den enkelte klubb ordrer flyreisen selv. Er man veldig tidlig ute kan man få flybillett til mellom 1000,- og 1500,- tur/retur.

Påmelding

Da vi nå skal til Nordens Paris, oppfordrer vi alle i bransjen til å være med.

Vil en ikke trille ball, kan man synge, danse eller bare prate med kollegaer.

Endelig påmelding blir 31. mai 2005, men vi ønsker allikevel en hurtig tilbagemelding på hvor mange lag/pers som blir med, slik at vi kan forberede programmet for arrangementet.

(Se vedlagt påmeldingskjema).

Store anledninger krever god planlegging, så informer og start organiseringen i god tid, Sør det gode budskap blant kollegaer.

Verv i Heismontørenes Fagforening pr. 08.09.04

Styret

Verv	Periode	Navn	Telefon privat	mobiltlf	E-post
Leder	04 - 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	03 - 05	Per Arne Jensen Solo	22 66 99 47	918 53 408	per.ame.solo@heis.no
Sekretær	04 - 06	Eggen Hovden	22 74 71 09	907 76 106	eggen.hovden@heis.no
Sekretær	03 - 05	Espen Mili	21 92 13 02	902 07 501	espen.mil@heis.no
Kasserer	03 - 06	Harald Assen	22 22 43 48	900 46 135	harald.assen@heis.no
Stuleder	03 - 06	Geir Eilif Løkke	22 75 05 85	908 77 082	geir.lokke@heis.no
1. styremedlem	03 - 05	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	vidar.holm@heis.no
2. styremedlem	03 - 05	Alte Johannesen		905 08 079	alte.johannesen@bols.com
3. styremedlem	03 - 06	Sven Haugen	22 21 57 85	906 28 250	sven.haugen@heis.no
Lærling ansvarlig	03 - 05	Kim Bakkerud	64 63 90 74	900 32 469	kim.bakkerud@heis.no
1. vararepresentant	03 - 05	Tor Sundby	55 31 49 82	907 93 503	tor.sundby@heis.no
2. vararepresentant	03 - 05	Tore Grov		951 73 050	tore.grov@heis.no
3. vararepresentant	03 - 05	Roar Strand		951 92 117	roar.vik@online.no
4. vararepresentant	03 - 06	Vegard Tømmerås		480 06 526	
5. vararepresentant	03 - 06	Tor Møen		909 16 330	tor.moen@heis.no

Andre verv

Medl. rep.		Kjell Berntsen	22 28 37 60	905 51 422	kjell.berntsen@heis.no
Akkontrollør	03 - 05	Bård Nørud	22 10 84 39	952 44 854	baardnorud@online.no
Vernemansvarlig	03 - 05	Per Kristian Granseth	22 71 28 49	906 47 716	per.kristian.granseth@heis.no
Redaktør	03 - 05	Richard Dalberg	22 27 19 14	909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Lærlingsrepresentant	03 - 04	Lars Iversen	22 16 30 70	971 84 789	
Parasontansvarlig		Roar Enevry	22 15 52 78	978 34 682	roar.enevry@heis.no

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Bergen	01 - 03	Tor Sundby	55 31 49 82	907 93 503	tor.sundby@heis.no
Drammen	04 - 06	Karl Fredrik Struberg		909 82 338	karl@struberg@btinternet.com
Hedmark/Opland	04 - 06	Arvid Nysted		911 09 858	
Kristiansund	02 - 04	Tor Helge Reber	37 04 22 89	915 83 130	treber@trurf.no
Møre & Romsdal	03 - 05	Stig Andberg	71 25 66 53	907 96 268	stig.andberg@ct.net
Nord-Norge	04 - 06	Jan Wåhlgren		951 91 583	
Oslo	04 - 06	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Stavanger	03 - 05	Jan Refnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefnes@online.no
Trondheim	04 - 06	Roar Strand		951 92 117	roar.vik@online.no
Vestfold/Telemark	04 - 06	Ståle Houland	35 96 24 69	913 08 182	stov@ct.net
Østfold	04 - 06	Dyvind Larsen	69 39 94 23	913 81 344	dyvindlarsen@online.no

Klubbledere i heisfirmene

Otis	Hovedst.	Eggen Hovden	22 74 71 09	907 76 106	eggen.hovden@heis.no
Euroheis	Oslo	Ulf Grønner		916 32 996	
Kone	Oslo	Per Arne Jensen Solo	22 66 99 47	918 53 408	per.ame.solo@heis.no
Melbye	Oslo	Terje Amundsen	63 84 20 73	952 28 775	ter.ame@online.no
Reber Schindler	Hovedst.	Sven Haugen	22 21 57 85	906 28 250	sven.haugen@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Richard Dalberg	22 27 19 14	909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Stahl	Oslo	Jan Bruun	22 26 95 13	917 23 830	janbruun@trurf.no
Stahl	Bergen	Arvid Aadland	66 30 74 63	920 53 963	avaad@online.no
Thyssen	Oslo	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	
Thyssen rulletrapp	Oslo	Bård Hæxberg	67 90 80 42	917 59 474	
Uir	Oslo	Morten Sandvik		952 30 870	
Riba	Oslo	Hårring Hoffran	63 97 90 09	906 27 373	hoffran@stort.no
HK Service	Bergen	Terje Fjeldstad		902 17 513	
Sanne Spezial heis	Oslo	Thomas Skoglund		975 53 906	

Avdelings- og klubbkontorer

Avdeling	Adresse	Telefon kontor	Telefax	E-post
Oslo	Brugt. 14, 0166 Oslo	22 17 45 50	22 17 45 53	head@heis.no
Bergen	Kålfars. 71, 5018 Bergen	55 36 87 66	55 36 55 77	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 9254, 7424 Trondheim	72 84 83 90	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Stavanger	Lagårdevei 124, 4011 Stavanger	51 84 04 60		stavanger@heis.no
Reber	c/o H&F			reberklubb@heis.no
Kone	c/o H&F			koneklubb@heis.no
Thyssen	c/o H&F			thyssenklubb@heis.no
Otis	c/o H&F			otisklubb@heis.no